

ਤਮਿਲ ਨਾਡੂ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਜਨਵਰੀ 19, 1995

[ਜੇ.ਐਸ. ਵਰਮਾ, ਐਸ.ਪੀ. ਭਰੂਚਾ ਅਤੇ ਕੇ.ਐਸ. ਪਰੀਪੂਰਨਨ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਖਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖਨਿਜ (ਨਿਯਮਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ) ਐਕਟ, 1957—ਧਾਰਾ 17-ਏ(2)—ਤਮਿਲ ਨਾਡੂ ਮਾਈਨਰ ਮਿਨਰਲ ਕੰਸੈਸ਼ਨ ਨਿਯਮ, 1959—ਨਿਯਮ 8-ਸੀ ਜੋ ਕਿ 10 ਜੂਨ 1992 ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 38—ਵੈਧਤਾ ਦਾ—ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਇਸਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਨਿਗਮਾਂ ਲਈ ਗ੍ਰੈਨਾਈਟਸ ਅਤੇ ਚੱਟਾਨ ਦਾ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ—ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ—ਨਿਯਮ 8-ਸੀ ਜੋ ਕਿ 10 ਜੂਨ, 1992 ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ, ਧਾਰਾ 17-ਏ(2) ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਵਧਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ—ਨਿਯਮ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਖਰਾਬ ਘੋਸ਼ਿਤ—ਨਿਯਮ 38 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 17-ਏ(2) ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਲਿਖਤੀ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਤਮਿਲ ਨਾਡੂ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 10 ਜੂਨ 1992 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਜੀ.ਓ.ਐਮ. ਨੰਬਰ 214 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧੇ ਗਏ ਨਿਯਮ 8-ਸੀ ਅਤੇ ਤਮਿਲ ਨਾਡੂ ਮਾਈਨਰ ਮਿਨਰਲ ਕੰਸੈਸ਼ਨ ਨਿਯਮ, 1959 ਦੇ ਨਿਯਮ 38 ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਖਰਾਬ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਚੁਣੌਤੀ ਖਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖਨਿਜ (ਨਿਯਮਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ) ਐਕਟ, 1957 ਦੀ ਧਾਰਾ 17-ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ 2 ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਵਧਾਨਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸੋਧ ਐਕਟ 37 ਦੇ 1986 ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 10 ਜੂਨ, 1992 ਨੂੰ ਸੋਧੇ ਗਏ ਨਿਯਮ 8-ਸੀ ਲਈ, ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਜਵਾਬੀ ਰਾਜ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਨਿਯਮ 8-ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਕਤ ਗ੍ਰੈਨਾਈਟਸ ਅਤੇ ਚੱਟਾਨ ਦੀ ਖਾਣ ਦਾ ਪੱਟਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਵਾਲਾ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਖੁਦ ਅਜਿਹੀ ਖਾਣ ਵਿੱਚ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਇਹ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਨਿਯਮ 8-ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗ੍ਰੈਨਾਈਟਸ ਅਤੇ ਚੱਟਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਇਸਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਜਾਂ ਨਿਗਮਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 17-ਏ(2) ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬੰਧਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਂਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ 1.1. ਤਮਿਲ ਨਾਡੂ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 10 ਜੂਨ, 1992 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਜੀ.ਓ.ਐਮ. ਨੰਬਰ 214 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਨਿਯਮ 8-ਸੀ, ਉਕਤ ਗ੍ਰੈਨਾਈਟਸ ਅਤੇ ਚੱਟਾਨ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਨਿਗਮਾਂ ਲਈ ਕਰੇ ਗਏ ਗ੍ਰੈਨਾਈਟਸ ਅਤੇ ਚੱਟਾਨ ਦੀ ਖੁਦਾਈ। ਜਿਹਨਾਂ ਤੱਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਨਿਗਮਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਹੈ, ਉਹ ਖਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖਨਿਜ (ਨਿਯਮਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ) ਐਕਟ, 1957 ਦੀ ਧਾਰਾ 17-ਏ(2) ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਵਧਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ, ਅਜਿਹੇ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਲਈ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

1.2. ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਮਾਈਨਰ ਮਿਨਰਲ ਕੰਸੈਸ਼ਨ ਰੂਲਜ਼, 1959 ਦਾ ਨਿਯਮ 38, ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨਿਗਮਾਂ ਜਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਖੋਜ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 38 ਦੇ ਪ੍ਰਵਧਾਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਤੱਕ ਉਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਹਨ ਪਰ, ਜਿਹਨਾਂ ਤੱਕ ਉਹ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਜਾਂ ਨਿਗਮਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 17-ਏ(2) ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਵਧਾਨਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ, ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਜਾਂ ਨਿਗਮਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਖੋਜ ਲਈ ਸਿਰਫ ਤਦ ਹੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਉਸ ਨੇ ਧਾਰਾ 17-ਏ(2) ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ

ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ।

ਅਮਿਤਲਾਲ ਨਾਥੂਭਾਈ ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, [1977] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 372, ਫੈਸਲਾ।

ਸਿਵਲ ਰਿਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ : ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 819 ਦਾ 1992ਆਦਿ।

(ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 32 ਅਧੀਨ।)

ਏ.ਕੇ. ਗਾਂਗੁਲੀ, ਸੀ.ਐਸ. ਵੈਦਿਆਨਾਥਨ, ਜੀ.ਐਲ. ਸਾਂਘੀ, ਵੀ. ਰਾਮਸੁਬ੍ਰਮਣਿਯਨ, ਵੀ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਮੂਰਤੀ, ਕੇ.ਆਰ. ਚੌਧਰੀ, ਐਸ.ਆਰ. ਸੇਤੀਆ, ਮਿਸਿਜ਼ ਏ. ਮਾਥੁਰ ਅਤੇ ਏ. ਮਾਰੀਆਰਪੁਥਮ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਭਰੂਚਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਭਰੂਚਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੁਝ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 8-ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ 10 ਜੂਨ, 1992 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਜੀ.ਓ.ਐਮ. ਨੰਬਰ 214 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਮਾਈਨਰ ਮਿਨਰਲ ਕੰਸੈਸ਼ਨ ਰੂਲਜ਼, 1959 ਦਾ ਨਿਯਮ 38, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਖਰਾਬ ਹਨ। ਚੁਣੌਤੀ ਖਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖਨਿਜ (ਨਿਯਮਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ) ਐਕਟ, 1957 ਦੀ ਧਾਰਾ 17-ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ 2 ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸੋਧ ਐਕਟ 37 ਦੇ 1986 ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਨਿਯਮ 8-ਸੀ ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ II ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਨਿਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਵਾਮਿਤਵ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਨਿਯਮ 8-ਸੀ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"8-ਸੀ. ਕਾਲੇ, ਲਾਲ, ਗੁਲਾਬੀ, ਸਲੇਟੀ, ਹਰੇ, ਚਿੱਟੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਰੰਗੀਨ ਜਾਂ ਬਹੁ-ਰੰਗੀਨ ਗ੍ਰੈਨਾਈਟਾਂ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਚੱਟਾਨ ਜੋ ਸਜਾਵਟੀ ਅਤੇ ਸਜਾਵਟੀ ਪੱਥਰਾਂ ਵਜੋਂ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਹੋਵੇ, ਦੇ ਖਾਣਾਂ ਦਾ ਪੱਟਾ ਇੱਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਜਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲਕੀ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਹੈ - (1)(ਅ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਰ ਨਿਯਮ 8-ਏ ਅਤੇ ਇਸ ਉਪ-ਨਿਯਮ ਦੇ ਖੰਡ (ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ, 10 ਜੂਨ 1992 ਤੋਂ, ਕਾਲੇ, ਲਾਲ, ਗੁਲਾਬੀ, ਸਲੇਟੀ, ਹਰੇ, ਚਿੱਟੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਰੰਗੀਨ ਜਾਂ ਬਹੁ-ਰੰਗੀਨ ਗ੍ਰੈਨਾਈਟਾਂ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਚੱਟਾਨ ਜੋ ਸਜਾਵਟੀ ਅਤੇ ਸਜਾਵਟੀ ਪੱਥਰਾਂ ਵਜੋਂ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਹੋਵੇ, ਦੇ ਖਾਣਾਂ ਦਾ ਪੱਟਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(ਬੀ) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਲੇ, ਲਾਲ, ਗੁਲਾਬੀ, ਸਲੇਟੀ, ਹਰੇ, ਚਿੱਟੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਰੰਗੀਨ ਜਾਂ ਬਹੁ-ਰੰਗੀਨ ਗ੍ਰੈਨਾਈਟਾਂ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਚੱਟਾਨ ਜੋ ਸਜਾਵਟੀ ਅਤੇ ਸਜਾਵਟੀ ਪੱਥਰਾਂ ਵਜੋਂ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਹੋਵੇ, ਦੀ ਖਾਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਖਨਿਜਾਂ ਲਈ ਪੱਟੇ ਦੇਣ ਅਤੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਇੱਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਜਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲਕੀ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਹੈ।"

ਨਿਯਮ 38 ਸੈਕਸ਼ਨ V ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜੋ ਵਿਵਿਧ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"38. ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦੇਹਾਣ ਲਈ ਖੇਤਰ ਦੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ - ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਰਾਜਪਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਸਰਕਾਰ, ਕੇਂਦਰੀ, ਰਾਜ ਜਾਂ ਸੂਬਾਈ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੋਈ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਐਕਟ, 1956 (ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ I ਦੇ 1956) ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 617 ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 17-ਏ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ :

"17-ਏ. ਸੰਰਕਸ਼ਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਖੇਤਰ ਦੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ - (1) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਨਿਜ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਖੇਜ ਲਾਇਸੈਂਸ ਜਾਂ ਖਾਣ ਪੱਟੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਜਿਥੇ ਇਹ ਐਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਰਾਜਪਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਅਤੇ ਉਹ ਖਨਿਜ ਜਾਂ ਖਨਿਜ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਖੇਤਰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗੀ।"

(2) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਖੇਜ ਲਾਇਸੈਂਸ ਜਾਂ ਖਾਣ ਪੱਟੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਖੇਜ ਜਾਂ ਖਾਣ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀ ਜਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲਕੀ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਥੇ ਇਹ ਐਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਰਾਜਪਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਅਤੇ ਉਹ ਖਨਿਜ ਜਾਂ ਖਨਿਜ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਖੇਤਰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗੀ।

(3) ਜਦੋਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਖੇਜ ਜਾਂ ਖਨਨ ਕਾਰਜ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਨਿਜ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ਿਤ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਖੇਜ ਫੀਸ, ਰਾਜਸਵ, ਸਤਹ ਕਿਰਾਇਆ ਜਾਂ ਮੁਰਦਾ ਕਿਰਾਇਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਉਸੇ ਦਰ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦਰ 'ਤੇ ਇਹ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਖੇਜ ਜਾਂ ਖਨਨ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਖੇਜ ਲਾਇਸੈਂਸ ਜਾਂ ਖਨਨ ਲੀਜ਼ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ।

ਇਹ ਇਕ ਸਵੀਕਾਰਿਤ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ 10ਵੀਂ ਜੂਨ, 1992 ਨੂੰ ਸੋਧੇ ਗਏ ਨਿਯਮ 8-ਸੀ ਲਈ ਨਾ ਤਾਂ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਧਾਰਾ 17ਏ(2) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਖਨਨ ਲੀਜ਼ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਖਨਨ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲਕੀ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀ ਜਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕੇਵਲ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਖੇਤਰ ਲਈ ਰਾਖੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਖਨਿਜਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 10ਵੀਂ ਜੂਨ 1992 ਨੂੰ ਸੋਧੇ ਗਏ ਨਿਯਮ 8- ਸੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗ੍ਰੈਨਾਈਟਾਂ ਅਤੇ ਸਜਾਵਟੀ ਜਾਂ ਸਜਾਵਟੀ ਪੱਥਰਾਂ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੱਟਾਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਖੁਦ ਅਜਿਹੇ ਗ੍ਰੈਨਾਈਟਾਂ ਜਾਂ ਚੱਟਾਨ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਵਿੱਚ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਖੁਦਾਈ ਲਈ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਜਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਰਮਿਤਲਾਲ ਨਾਥੂਭਾਈ ਸ਼ਾਹ & ਓਰਸ. ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਅਨੂ., [1977] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 372, ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕੇਵਲ ਰਾਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ :

"ਤਰਕ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਪੂਰੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਖੇਜ ਲਾਇਸੈਂਸ ਜਾਂ ਖਾਣ ਦਾ ਪਟਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਦੀ ਸਤਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਨਿਬੜਦੀਆਂ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਬਹਿਰਵਾਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਖਾਣਾਂ ਅਤੇ ਖਨਿਜਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਜੇਇਸਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਜੋ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੇਸਟ ਹਨ।" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)।

ਸ੍ਰੀ ਸੰਘੀ, ਜਵਾਬੀ ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ, ਇਸ ਲਈ, ਨਿਆਂਇਕ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 8-ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ,

ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਕਤ ਗੈਨਾਈਟਸ ਅਤੇ ਚੱਟਾਨ ਦੀ ਖਾਣ ਦਾ ਪਟਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਖੁਦ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖਾਣ ਵਿੱਚ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਕਤ ਗੈਨਾਈਟਸ ਅਤੇ ਚੱਟਾਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਉਕਤ ਨੂੰ ਖਾਣ ਦਾ ਪਟਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖੁਦ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖਾਣ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਅਸਲ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਕਤ ਗੈਨਾਈਟਸ ਅਤੇ ਚੱਟਾਨ ਨੂੰ ਖਾਣ ਲਈ ਪਟੇ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਵੇਗੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਜਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ। ਸ੍ਰੀ ਸੰਘੀ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਨਿਯਮ 8-ਸੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ, ਉਕਤ ਗੈਨਾਈਟਸ ਅਤੇ ਚੱਟਾਨ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਇਸਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਜਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਸਨ ਪਰ ਇਸਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਸਨ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬੱਧਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਧਾਰਾ 17-ਏ(2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ। ਅਸੀਂ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਨਿਯਮ 8-ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ, ਉਕਤ ਗੈਨਾਈਟਸ ਅਤੇ ਚੱਟਾਨ ਦੀ ਖਾਣ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਹੈ, ਉਹ ਧਾਰਾ 17-ਏ(2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ, ਅਜਿਹੇ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਲਈ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਨਿਯਮ 38 ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਜਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੇਹਾਣ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 38 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਬੇਮਿਸਾਲ ਹਨ ਪਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਜਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 17-ਏ(2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਜਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੇਹਾਣ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਸਿਰਫ ਜੇ ਉਸ ਨੇ ਧਾਰਾ 17-ਏ(2) ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ।

ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਕਿ ਨਿਯਮ 8-ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਜੀ.ਓ.ਐਮ. ਨੰਬਰ 214 ਦੁਆਰਾ 10ਵੀਂ ਜੂਨ, 1992 ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਖਰਾਬ ਅਤੇ ਇਸ ਹਦ ਤੱਕ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਹਦ ਤੱਕ ਇਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਨਿਗਮਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਗੈਨਾਈਟਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਪੱਥਰਾਂ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਲਈ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਨਿਯਮ 38 ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 17-ਏ(2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਖਰਚੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਏ.ਜੀ.

ਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate